

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD:

Är du bara extra noggrann när du mäter och justerar dörrarna, så är resten av arbetet ganska lätt.

TIDSÅTGÅNG:

1 dag plus tid för målning.

PRISBILD:

Beror helt på vilken dörr du väljer. Övrigt material kostar inte många kronor.

Huset har satt sig så att karmen har blivit skev. Därför måste dörrarna justeras i bredd på båda sidor.

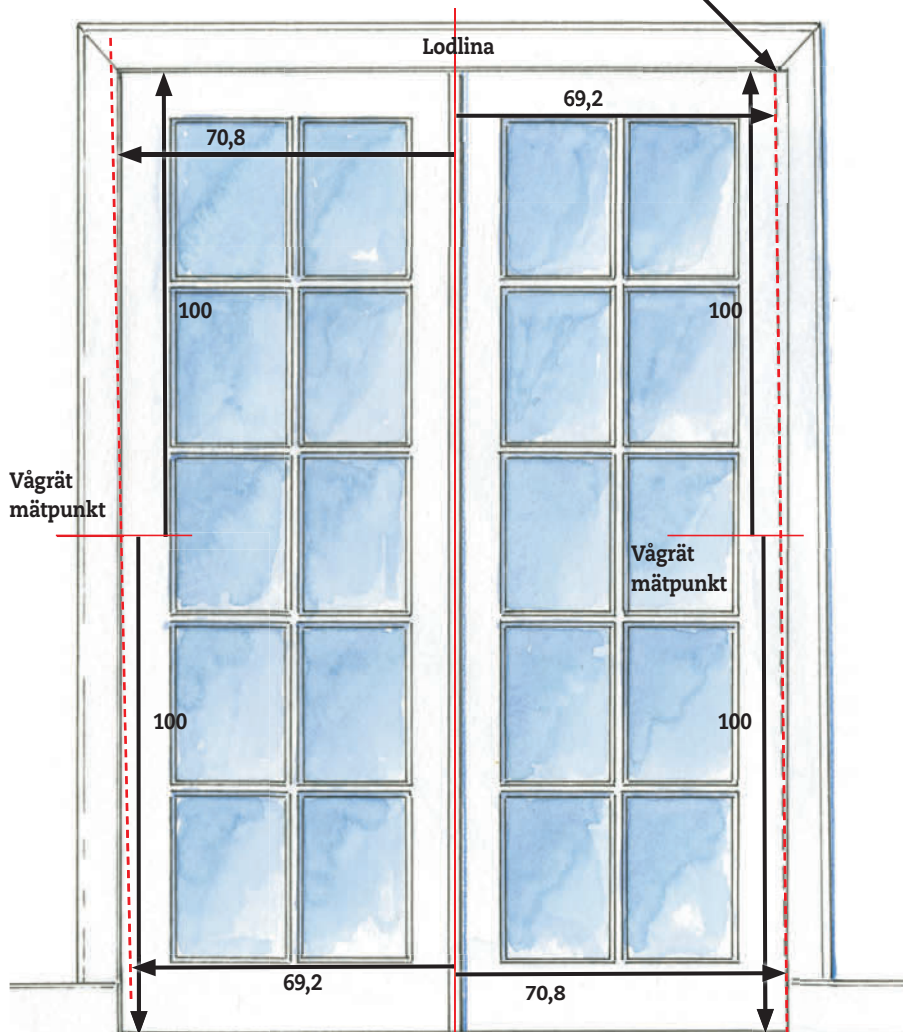
Så här monterar du snabbt och lätt en ny, glasad pardörr – trots att karmen är skev.

Det är för det mesta inte svårt att montera glasade dörrar, inte ens om det är pardörrar. Det är ju bara ett hederligt gör det själv-arbete som de flesta händiga klarar av. Men om karmen är skev, som den är här, blir läget ett annat. Då kan du antingen riva ut den gamla karmen och sätta in en ny tillsammans med dörrarna, när du har lagt väggen så att karmen kan monteras lodrätt. Eller också beställer du enbart dörrar, men de ska de vara lite för stora så att de kan sågas till. Eftersom väggarna i denna bostad nyligen har putsats och målats, väljer vi att justera dörrarna på plats – och sparar inköp av karm.

Gör du likadant, ska du veta att det är ditt ansvar att måtten är korrekta. Följ i så fall anvisningarna på nästa sida, så att dörrarna blir tillräckligt stora för att kunna justeras. Du får inte heller glömma att mäta karmens falsdjup så att den nya dörrens tjocklek passar till karmen.

Nya dörrar i en skev karm

Dörrhålet i karmen är 140 cm brett, både upptill och nertill. Men eftersom det är skevt måste du beställa dörrarna lite större och sedan hyvla dem.

Konsten att mäta upp för dörrar

När man beställer en dörr, är det nästan alltid med karm, och då ska leverantören veta väggöppningens storlek.

Här beställer vi endast dörrar, och då är det lite annorlunda. Nu ska leverantören ha måtten i dörröppningen från fals till fals och från tröskel till fals. Men sådana mått duger inte här eftersom karmen är skev. Du blir tvungen att använda flera mätpunkter och därför väljer vi fyra punkter. Dem finner vi med hjälp av lodlina och vattenpass.

Börja med att fästa en lodlina exakt mitt i öppningen. Sätt märke både upptill och nertill. Mät avstånden åt sidorna både upptill och nertill och överför måtten till en ritning. Här ser du att öppningen faktiskt är lika bred var vi än mäter. Men eftersom karmsidorna inte är lodräta måste vi justera dörrarna i sidled för att de ska passa i öppningen och dessutom hänga rakt.

Med hjälp av vattenpass sätter du två punkter, en på varje sida av öppningen, cirka mitt emellan tröskel och karmöverstycket. Mät nu på bägge sidor avståndet från punkterna till tröskeln och upp till karmen. På så sätt kan du konstatera om golvet lutar eller om karmen upptill också är skev.

Överför även dessa mått till ritningen. Därefter kan du beställa en dörr som är så stor att den kan hyvlas eller sågas på sidorna. Totalbredden får du genom att lägga ihop de två största breddmåtten, och här det: $70,8 \text{ cm} + 70,8 \text{ cm} = 141,6 \text{ cm}$.

DETTA HAR ANVÄNTS

Material

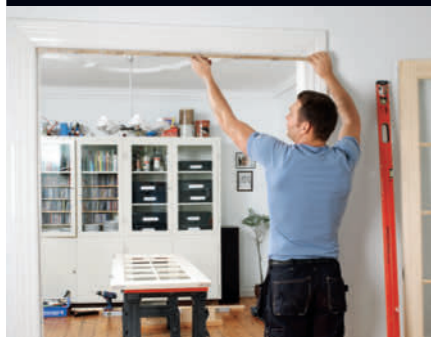
- 1 glasad pardörr, inkl. gångjärn och skruvar men exkl. trycken
- Skruvar, 3 x 30 mm, till anslagslister
- 15 x 35 mm eklist till tröskeln
- Dyckertar, trälim

Specialverktyg

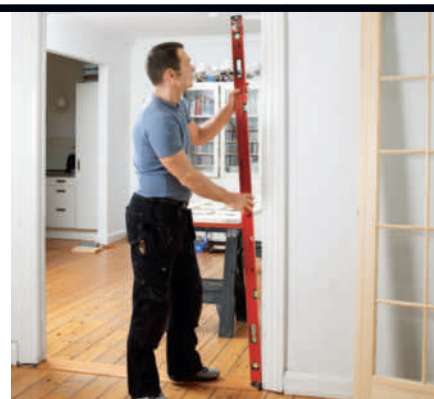
- Såg med sågskena
- 20 mm spiralbör

Glasdörrar, pardörrar och andra dörrar säljs via byggfackhandeln

Mätning

1 Noggrann mätning kan aldrig ta för lång tid. Mät höjden längs båda sidokarmarna och i mitten. Mät bredden på minst tre ställen.

2 Kolla till att börja med om karmen är rak. Till det arbetet behöver du ett långt vattenpass eller rätskena och ett kortare pass. Här lutar de och dörrarna måste sågas av snett på gångjärnssidan för att kunna hänga lodrätt.

Förbered karmen

1 Skrapa bort färg från falsen med en bra skrapa. Det är viktigt att falsen är lika bred och djup överallt.

2 Börja med att palla upp den stående dörren i dörrhålet och markera var gångjärnen hamnar. Här kallar vi den dörr som normalt inte är öppen för den stående dörren.

Om det nya gångjärnet hamnar på ett annat ställe än det gamla, kan du markera med kniv.

3 Stäm ut för gångjärnen och kolla fortlöpande djupet i urtaget så att gångjärnen hamnar plant. Skulle du ha tagit bort för mycket, kan du ev. lägga en pappbit bakom gångjärnet. Förborra och skruva fast det i karmen.

Justera dörrarna

Det är inte alla som har en stor hyvelbänk, där man kan spänna fast en dörr på högkant. Men du kan snabbt snickra en hållare, och den kan hålla fast dörren medan du stämmer ut för gångjärnen.

Spika ihop två regler till ett T, och gör sedan ett urtag i den övre av reglarna för dörren. Det ska precis gå att trycka ner dörren i urtaget. Då kommer dörren att stå stadigt medan du bearbetar den.

Urtaget sågas i den övre av de två reglarna.

1 Läg en tygbit över hållaren, och pressa ner den ena änden av dörren i urtaget. Nu står dörren i spänn och välter inte när du bearbetar den.

2 Skruva bort gångjärnen från dörren och gör urtaget djupare. Du ska ju helst inte såga bort hela urtaget när du justerar bredden på dörren. Rita först en såglinje på dörren så att du vet hur djupt du ska stämma ut.

VERKTYG

Sågskenan är genial, men om du inte har en sådan, spänner du fast en rak bräda eller skena på en plywoodskiva. Spänn fast skivan längs markeringen på dörren och för sågen med stadig hand längs brädan.

TIPS

När du stämmer ut för ett gångjärn gör du först en anvisning genom att trycka ner stämjärnet lodrätt. Gör sedan ett antal parallella spår på 1–2 mm djup där gångjärnet ska sitta och skär sedan bort bitarna undan för undan med stämjärnet.

3 Såga nu till gångjärnssidan. Här skulle vi såga bort en remsa som är 8 mm tjock upptill och nertill ska vi inte såga alls. På den andra dörren blir det tvärtom. För sågen längs en bräda eller använd en sågskena som vi gör.

Cirkelsåg med styrskena.

4 Använd en cirkelsåg att justera dörrbredden med. Har du ingen bra sådan, föreslår vi att du i stället hyvlar. **VIKTIGT!** Försök inte att såga till dörren med sticksåg. Det lyckas inte! Sågspåret blir snett och remsan blir olika tjock.

Avslutning

När båda dörrarna har monterats ska du se till att de sluter tätt mot tröskeln, om det finns en sådan. Här är det en gammal lägenhet och tröskeln har antagligen tagits bort för många år sedan. Vi ersätter den med en 15 x 35 mm eklist som spikas och limmas fast på en bredare bräda, som i sin tur har limmats och skruvats fast på golvet.

Anledningen till att vi väljer ek till tröskellisten är att ek är otroligt slitstarkt och tål att trampas på.

På båda dörrarna monteras en lodrät anslagslist (den följde med, när vi beställde). Listen ser till att det blir tätt mellan dörrarna när de stängs och att de hamnar i nivå med varandra.

2 Markera höjden på den vågräta anslagslisten på tröskeln genom att stänga dörrarna. Den lodräta anslagslisten på sidorna ska gå ner till tröskeln, men inte riktigt – det ska vara ett par millimeter luft mellan delarna.

4 Knacka ner slutblecket i hålet. Det sexkantiga hålet i slutblecket är inte centrerat. Därför kan det vridas lite med spiralborren eller med en insexnyckel för att komma i rätt position, så att det kan hålla fast dörren.

1 Det är sällan som det inte finns en tröskel, men när den saknas gäller det att vara påhittig. Här monterar vi en eklist på en furubräda, och den har fästs med lim och dyckertar.

3 Markera för slutblecken som ska hålla den utstickande regeln i låset på plats. Markera änden på den stående dörren så att du har något att mäta från. Borra hål med 20 mm spiralbör.

5 Montera de lodräta anslagslisterna på bägge dörrarna med 3 x 30 mm skruvar. Glöm inte att förborra för skruvarna.

VIKTIGT! Se efter var lås, bleck och andra delar hamnar så att du inte skruvar i dem.

Nu ska du bara måla delarna

När monteringen är klar, ska dörrarna grundas och färdigmålas. Snåla lite med maske-ringstejpen, för det gör inget om du kladdar lite. Överflödigt färg tas bort med trasa och är den våt, blir det inga märken. Efter grundning och slipning målar du igen, slipar och färdigmålar i två omgångar.

